

Narzędzia tradycyjne LO kl. II

Narzędzie nr 2: praca z tekstem dramatycznym (*Nie-Boska komedia* Zygmunta Krasińskiego)

Autor: Marlena Maciejewska

Temat: *Ty mnie nie zrozumiesz nigdy...* - walczące obozy w *Nie-Boskiej komedii*.

Cele zajęć:

1. znajomość wybranych utworów z literatury polskiej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii;
2. kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym, aksjologicznym;
3. rozwijanie uzdolnień i zainteresowań poprzez udział w różnych formach aktywności intelektualnej i twórczej.

Bibliografia:

- Z. Krasiński, *Nie-Boska komedia*, Wrocław 1974.

Komentarz metodyczny: Niniejszy scenariusz zawiera propozycję spojrzenia na obraz rewolucji w dramacie Krasińskiego przez pryzmat działań teatralnych. Prezentowane metody warsztatowe wymagają przestrzeni (np. aula, większa sala bez ławek), wygodnych swobodnych ubrań, które nie krępują ruchów. Metody teatralne (parateatralne) pozwalają uczniom bardziej emocjonalnie spojrzeć na problematykę tekstu oraz portrety bohaterów, rozwijają ich postawy twórcze, umożliwiają zaprezentowanie własnych talentów.

Zajęcia zaplanowano na 2 godziny lekcyjne. Dodatkowa faza V może być zrealizowana jako trzecia godzina.

Indywidualizacja: proponując poniższe metody, uwzględniono trzy style uczenia się. Pracując w zespołach z pewnością w każdym z nich znajdą się uczniowie preferujący odmienny styl przyswajania wiedzy. Większość ćwiczeń doskonale sprawdzi się w pracy z kinestetykami: lubiącymi aktywne uczestnictwo w zajęciach, zadania bazujące na pobudzaniu wyobraźni, pracy zespołowej, ruchowej i improwizacji. Podczas omawiania przygotowanych zajęć ruchowych znakomicie spiszą się słuchowcy, przyswajający ustne relacje, lubiący słuchać i mówić. Natomiast oglądane etiudy oraz wypełnione karty pracy pomogą przyswoić wiadomości wzrokowcom uczącym się przez wizualizację.

I faza

Rozgrzewka : „kalamburowy głuchy telefon”

Uczniowie dzielą się na trzy zespoły, np. przez odliczanie do trzech. Każdy zespół staje w rzędzie („jeden za drugim”), tyłem do prowadzącego. Nauczyciel podaje pierwszej osobie z rzędu hasło, które ma za pomocą gestów przekazać kolejnej osobie. Proponuję hasła związane z rewolucją ukazaną w dramacie Krasińskiego, najlepiej trudne do przekazania za pomocą gestów, np. rząd 1: „orzeł wypchany w piekle”, rząd 2: „czas wyzwolenia kobiet i Murzynów”, rząd 3: „stare zbrodnie świata ubrane w nowe szaty”. Gdy uczeń wymyśli, jak pokazać hasło, kładzie kolejnej osobie (odwróconej do niego tyłem) rękę na ramieniu. Ta się odwraca, ogląda pokaz, następnie stara się przekazać to, co zrozumiała kolejnej osobie, znów kładąc jej rękę na ramieniu. Gdy już wszyscy są odwróceny w drugą stronę i ostatnia osoba pokaże hasło, nauczyciel pyta ją o znaczenie. Po kolei pyta osoby aż dojdzie do pierwszej, która przedstawia hasło wyjściowe.

Nauczyciel zadaje pytanie uczniom, dlaczego nie udało się przekazać bezbłędnie hasła (zwykle tak się dzieje) lub co wpłynęło na prawidłowe odgadnięcie hasła (jeśli wszystkim osobom uda się dokładnie przekazać wiadomość). Może także zapytać, co sprawiło trudność w tym ćwiczeniu.

Komentarz metodyczny: Zadanie ma na celu uświadomienie uczniom, że słowo jest bardzo ważnym nośnikiem treści spektaklu, ale nie jedynym. Przystępując do adaptacji scenicznej tekstu, należy zatem dbać nie tylko o werbalny przekaz, ale pamiętać, że wszelkie używane znaki, gesty mają znaczenie i wpływają znacząco na percepcję publiczności. Dlatego tak ważne jest precyzyjne przekazywanie znaków.

II faza

Uczniowie pozostają w zespołach, siadają przy stołach. Nauczyciel podaje temat lekcji oraz objaśnia kolejne zadanie, mające na celu scharakteryzowanie grup ukazanych w *Nie-Boskiej komedii*. Każdy zespół losuje, której z nich ma się bliżej przyjrzeć (1 zespół: arystokracja, 2 zespół: rewolucjoniści, 3 zespół: przechrzty). Uczniowie dyskutują w zespołach, wypełniają karty pracy (ZAŁĄCZNIK NR 1) oraz przygotowują etiudy. Polecenia dla zespołów:

1. Wypisz, kto należy do grupy.
2. Scharakteryzujcie bohaterów, zwróćcie uwagę na ich wygląd, charaktery. Znajdźcie symboliczne znaki (gesty, mimika, elementy ubioru, symboliczny przedmiot) oddające wyżej wymienione cechy.
3. Zwróćcie uwagę na relacje między bohaterami i ponownie znajdźcie symboliczne ekwiwalenty oddające te relacje (ruch, mimika, układ przestrzenny między bohaterami).

4. Scharakteryzujcie poglądy i dążenia grupy. Poszukajcie symboli, które mogą je odzwierciedlać (ruch, gesty, rekwizyty, światło, muzyka).
5. Przygotujcie krótkie etiudy prezentujące wylosowaną grupę. Uwzględnijcie wszystkie wcześniejsze ustalenia.

III faza:

Przed zaprezentowaniem etiud, nauczyciel rozdaje każdej grupie nową kartę pracy (ZAŁĄCZNIK NR 2). Informuje, że po obejrzeniu etiudy koleżanek i kolegów zadaniem każdego zespołu będzie jej wypełnienie.

Polecenia :

1. Jaką grupę przedstawił zespół?
2. Jakie cechy tej grupy zostały przedstawione?
3. Jakie cechy należałoby uzupełnić?

Komentarz: rozdanie kart pracy z poleceniami pozwoli uczniom skupić się na oglądaniu pracy innych, a nie tylko myśleć o wystawieniu swojej etiudy. Ponadto pozwala na odczytanie symboli i samodzielne rozszyfrowanie cech grupy, a także sprawdza (przez uzupełnienie „niedostatków”) wiedzę na temat bohaterów dramatu.

IV faza

Zespoły prezentują swoje etiudy. Po każdej prezentacji pozostałe grupy mają czas na uzupełnienie kart pracy. Dopiero po obejrzeniu wszystkich etiud omawiamy karty pracy.

*faza V (dodatkowa)

1. Nauczyciel wprowadza pojęcie *emploi*. Może wykorzystać informacje z ENCYKLOPEDII TEATRU POLSKIEGO albo polecić uczniom, by zapoznali się z hasłem podczas lekcji lub wcześniej: <https://encyklopediateatru.pl/hasla/234/emploi-wydzial-rol>
2. Następnie nauczyciel przedstawia polecenie kolejnego zadania, które uczniowie wykonują, pozostając w tych samych zespołach:
 - Jesteście reżyserami. Bazując na wcześniejszych ustaleniach dotyczących cech charakteru bohaterów *Nie-Boskiej komedii* oraz wyznacznikach *emploi*, zaproponujcie obsadę aktorską do waszych etiud.

Po zakończeniu pracy, uczniowie prezentują swoje propozycje, komentując wybory.

Komentarz: Uczniowie mogą wybrać aktorów znanych polskich lub zagranicznych lub skupić się na zespole aktorskim wybranego teatru, w którym regularnie bywają, który znają.

Ćwiczenie utrwala poznane cechy bohaterów- uczestników walk w dramacie Krasieńskiego.

Podsumowanie:

Nauczyciel kieruje rozmową, podczas której uczniowie zbierają cechy grup i ich dążeń oraz starają się rozważyć, czy możliwe jest porozumienie między nimi. Młodzież powinna także ocenić racje bohaterów.

Materiały wykorzystane na lekcji: (w załącznikach)

ZAŁĄCZNIK NR 1

	ukazanie w <i>Nie-Boskiej komedii</i>	propozycja symbolicznego przedstawienia
wygląd bohaterów <ul style="list-style-type: none"> • konkretnych postaci • grupy 		
charakter/ emocje/ temperament <ul style="list-style-type: none"> • poszczególnych postaci • grupy 		
poglądy/ dążenia <ul style="list-style-type: none"> • poszczególnych bohaterów • grupy 		



Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój



Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



relacje między bohaterami		
----------------------------------	--	--

ZAŁĄCZNIK NR 2

nazwa grupy	
przedstawione cechy	
cechy pominięte	